

Hulme Crescents, Manchester, od modernistické firmy Wilson & Womersley, kdysi nejnefunkčnější sídliště v Evropě, zbouráno.

Fotografie z roku 1995, MEN (Manchester Evening News) Media Archive

Školy architektury jsou dotovány z veřejných prostředků. Ve skutečnosti však výsledky zdaleka nesplňují očekávání.

Mám na mysli takzvané „hvězdné architektury“ původních božstev modernismu, Le Corbusiera, Gropia, Miése van der Rohe. Myslím, že by bylo správné je všechny nazvat plnými Hybris, ale nakonec po Hybris přichází Nemesis, bohyně pomsty. A já si myslím, že se dočkáme pomsty, protože tyto stavby selžou.

Blobismus je dnes v módě.

Ano. Samozřejmě. Přesně tak. Je to hrozné. Naprosto příšerné! Myslím, že se to ještě zhoršilo. Představte si, že v padesátých, šedesátých a sedmdesátých letech byly stavby dost špatné, ale proboha, myslím, že teď se to zbláznilo.

Takže byste podpořil myšlenku, že by mohla existovat alternativa ve školách architektury?

Bohužel si myslím, že většina škol architektury v současnosti není schopna vychovávat studenty k přemýšlení. Protože veškeré techniky jsou založeny na teroru, šikaně a vymývání mozků. To není vzdělávání.

Co takhle rozdělit tyto školy na dvě poloviny?

Většina z nich zrušila výuku historie. Osobně si myslím, že lidé, kteří vedou školy architektury, jsou intelektuálně velmi slabí. A jednoduše se řídí stranickou linií. Jsou jako gauleiteri nebo komisaři. Žádná profese není tak zpolitizovaná jako architektura.

A co sochařství a umělecká řemesla, která přicházejí s architekturou?

Nepřicházejí. Už nepřicházejí.

Můžete prosím vysvětlit, jak zavedení metrického systému vedlo k dehumanizaci architektury?

Metrický systém je založen na dělení vzdálenosti od severního pólu k rovníku na miliony metrů. Nyní, místo aby byl založen na stopě dělené na dvanáct, s dílčími částmi každé dvanáctky, které lze mimo chodem dělit třemi, stejně jako dvěma, nelze rigidnější abstrakci metrické soustavy dělit přesně třemi. Jakýkoli rozměr, dokonce i docela malý rozměr, můžete v imperiální soustavě rozdělit na tři, ale v metrické soustavě to nejde, ne přesně, aniž byste měli opakující se desetinná místa. Metrický systém je dalším projevem odlidštění a abstrakce. A modernismus je plný těchto abstraktních myšlenek, které nemají s člověkem nikdy nic společného.

Můžete popsat vztah mezi malým objemem norského dřevěného sloupového kostela zvenci a velkým interiérem?

No, myslím, že je to proto, že když se podíváte na exteriér, je to směsice velmi malých věcí, jako jsou verandy, jakási křížová chodba kolem nich, kousky výzdoby s draky a podobně. Je to velmi komplikované, zatímco prostor uvnitř je poměrně jednoduchý. Takže si myslím, že je to množství geometrických tvarů a kousků, které trčí všude kolem, což kostel dělá podivně

malým, a pak vejdete dovnitř a uvnitř je to opravdu majestátní prostor.

Také jsme společně navštívili městský hřbitov v Oslu. Čím byl pro vás zajímavý?

Byl to další příklad toho, čemu říkáme zahradní hřbitov, který se vyvinul z anglické zahrady 18. století s několika budovami. Francouzi pak začali vytvářet zahrady přerušované oku lahodícími objekty, které se často zabývaly memorializací. V Anglii samozřejmě existují rozsáhlé zahrady s mauzolei. A pak se Francouzi na počátku 19. století rozhodli, že si kvůli katastrofálnímu stavu hřbitovů v Paříži, které byly děsivě přeplněné, pořídí velmi rozsáhlé pozemky na předměstí. A tam vytvořili obrovský zahradní hřbitov, který pak vyzdobili pomníky, aby se jimi mohli kochat, takže vznikl hřbitov Père-Lachaise, vlastně otec zahradního hřbitova. Výsledkem bylo, že v 19. století nemohla žádná metropole kdekoli v Evropě nebo Americe fungovat bez nového hřbitova. A často byly kombinovány se zahradami, toto je příklad. Vzorový hřbitov v Oslu je poměrně skromný: není tak velkolepý jako například glasgowská nekropole, londýnský hřbitov Kensal Green nebo velké italské Cimitero Monumentale, například v Miláně a Římě. V Bologni je samozřejmě Certosa a v Janově Staglieno.

Mohl byste popsat vztahy mezi kostely anglického gotického revivalu a středoevropskými barokními kostely?

Myslím, že obojí je třeba vidět ve světle protireformace. Po zkáze způsobené třicetiletou válkou probíhal rozsáhlý program výstavby a obnovy kostelů zejména v Německu a ve střední Evropě, kde celé rodiny architektů, sochařů, malířů fresek, truhlářů a tak dále vytvářely nádherná mistrovská díla barokních a rokokových kostelů. A to zahrnovalo školení lidí pro práci se sádkou, freskami, složitou geometrií elipsy a vzájemně propojených elips a podobných prvků. Takže jste měli celé rodiny jako Zimmermannovi, Dientzenhoferovi, Asamovi atd. Co se týče gotického obrození v Anglii, gotiku se museli architekti a řemeslníci po staletích klasicismu znovu učit. A došlo také k náboženskému obrození, které mělo zdůraznit katolické tradice v rámci anglikánské církve. Téměř ze dne na den se lidé museli znovu vyškolit v gotice, gotickém ornamentu, gotické barvnosti, gotickém truhlářství, gotickém sochařství atd. Za extrémního protestantismu a po třech stoletích puritánského obrazoborectví málokdo věděl, k čemu slouží věci jako sedilia, sedátka pro duchovní, piscina, kde se